

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 2/2023

Àmbit de la comunicació en llengua catalana

Pauta de correcció

Críteris d'avaluació de l'àmbit de la comunicació

Perquè un alumne o alumna sigui considerat apte en l'àmbit de la comunicació ha d'obtenir una puntuació mínima de 150 sobre 300 com a nota global de les tres proves de l'àmbit.

A més, ha d'haver obtingut la nota mínima de 40 punts tant a la prova de llengua catalana com a la prova de llengua castellana. La prova de llengua estrangera no té nota mínima obligatòria.

Si un alumne o alumna té una nota global superior a 150 sobre 300, però no ha obtingut la nota mínima en alguna de les proves de català i/o castellà, es considera que té l'àmbit suspès.

Quadre resum de les puntuacions mínimes per aprovar

	Puntuació mínima	Puntuació màxima
Llengua catalana	40	100
Llengua castellana	40	100
Llengua estrangera	-	100

Activitat 1

[20 punts]

Tot seguit escoltareu un tall d'un programa radiofònic que repassa temes relacionats amb la història. En aquest cas Enric Calpena, el presentador, ha convidat l'historiador Josep Maria Solé per parlar de la descoberta del pol Nord. Responen les preguntes següents, relacionades amb el fragment que sentireu.

Àudio extret de <<https://www.ccma.cat/catradio/alcanta/en-guardia/la-conquesta-del-pol-nord/audio/1099973/>>

1. Responen les preguntes següents, relacionades amb l'entrevista.

a) A quin altre gran fet històric és comparable l'arribada al pol Nord? [1 punt]

A l'arribada de l'home a la Lluna.

b) Acabeu la frase amb l'opció correcta: l'arribada al pol Nord va ser una proesa... [1 punt]

d'un col·lectiu.

d'un individu.

d'una cooperativa.

c) Quin any es va arribar al pol Nord? [1 punt]

El 1969.

d) Els historiadors afirmen que saber que el pol Nord va ser descobert tard els provoca... [1 punt]

indignació.

desconsol.

sorpresa.

e) Indiqueu si les següents afirmacions són vertaderes (V) o falses (F) d'acord amb el que es diu a l'entrevista. [5 punts]

	V	F
El pol Nord es va descobrir a l'època de les grans expedicions.	☐	☒
Avui dia encara es descobreixen territoris nous.	☒	☐
L'ésser humà té, de manera innata, l'afany de descoberta.	☒	☐
Els interessos per descobrir territoris nous són purament aventurers.	☐	☒
L'ésser humà sol aconseguir allò que es proposa.	☒	☐

f) Quin és el risc més gran en el món de l'excursionisme i les expedicions? [1 punt]

Perdre la vida. / Morir.

2. Al programa hi participa Josep Maria Solé, que és historiador, és a dir, té estudis d'història. Escriviu quines professions es deriven dels estudis següents.

[5 punts]

ESTUDIS	PROFESSIÓ
Exemple: història	historiador / historiadora
Medicina	metge / metgessa
Antropologia	antropòleg / antropòloga
Enginyeria	enginyer / enginyera
Magisteri	mestre / mestra
Cuina	cuiner / cuinera, xef

3. Els historiadors del programa radiofònic ens parlen de les gestes dels grans aventurers. A continuació teniu tres frases cèlebres de grans exploradors.

Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [5 punts]

L'ambició em porta no només allà on no ha arribat ningú, **sinó** (sinó / si no) allà on crec que **és** (es / és) impossible que arribi ningú.

James Cook

Fes tan sols una vegada allò **que** (que / què) et diuen que no podràs fer i ja mai **més** (mes / més) faràs cas dels límits que t'imposen.

James Cook

M'interessen les persones que venen amb mi **perquè** (perquè / per què) saben que no hi ha camí.

David Livingstone

Activitat 1

Activitat 2

[20 punts]

1. El fragment següent pertany a la novel·la *Si pugues al Sagarmatha quan fumeja neu i vent*, de Josep-Francesc Delgado. Llegeix-lo i responeu a les preguntes formulades a continuació.

L'INFERN BLANC

Descens, camp d'emergència, 25 d'agost de 1986

Escric aquestes ratlles durant la tarda del 25, estic pràcticament acabada. M'he estat divuit hores en aquesta tenda d'emergència a vuit mil tres-cents metres d'altura, gairebé coberta de neu i a no sé quants graus sota zero perquè no m'aguantava dreta i perquè esperava que pugessin a ajudar-me. Per què es retarden tant? Si no arriben avui, aquesta matinada aniré cap avall i que passi el que Déu vulgui...

He pres força te i m'he oxigenat. Però em noto molt defallida; fa dos dies que no menjo, tinc nàusees des d'ahir, la faringitis no em deixa ni parlar i el més greu és que fa moltes hores que no em noto un peu i l'he d'arrossegar. Crec que és el moment d'explicar l'assalt del dia 23 per si no arribo viva a baix, cosa que, si no m'ajuden, és més que segura. Si algú arriba a llegir aquestes línies li prego que em perdoni la cal·ligrafia, no em trec les manyoples perquè tinc por que se'm congeli la mà.

Vam iniciar els preparatius la nit del dia 22 i sortíem a les dues de la matinada del 23. L'Ang no havia passat gaire bona tarda però en el moment de sortir es trobava recuperat. La nit era estelada, l'únic inconvenient era el vent, que picava fort, i la neu, ja que hi havia més de mig metre de gruix. Vam anar avançant lentament però amb seguretat. A les set arribàvem als vuit mil. A les onze depassàvem la tenda d'emergència i ens faltaven sis-cents metres de desnivell per arribar al cim. Allí van començar els punts més delicats: hi havia un enorme esperó de roca que exigia escalada. En aquest punt vaig rellevar l'Ang i el Nima, que havien anat obrint via a través de la neu fins aleshores. No volia que se'ns fes de nit, així que vam començar a grimpar encordats, amb ràfegues de vent de més de cent quilòmetres per hora que ens arrencaven de les roques i ens llançaven trossos de gel al damunt. No ho vaig comunicar a l'Alfred, al camp base, per no preocupar-lo. Del vessant del Tibet progressava una gruixuda capa de núvols, un mar tempestuós, blau gris.

Josep-Francesc Delgado, *Si pugues al Sagarmatha quan fumeja neu i vent*, 2010

a) Resumi breument la vivència que narra el fragment. [2 punts]

La narradora explica la situació límit en què es troba, a alta muntanya i sola, mentre espera que la rescatin. Recorda el moment en què van començar l'ascensió al cim de la muntanya. (Resposta orientativa)

b) Digueu si l'afirmació és vertadera o falsa: el text està escrit en 1a persona i, per tant, el narrador és intern. [1 punt]

Vertadera.

c) El text pertany a... [1 punt]

un informe forestal.

un diari personal.

un article periodístic.

d) Quins personatges participen en l'ascens, a part de la narradora? [1 punt]

L'Ang i el Nima.

e) El fragment que heu llegit pertany a un capítol titulat "L'infern blanc". Per què creieu que l'autor l'ha titulat d'aquesta manera? [2 punts]

La situació és molt complicada i passa enmig de la neu, a alta muntanya. / La narradora viu una situació infernal atrapada enmig de la neu. (Resposta orientativa)

f) Quins d'aquests mals pateix la narradora? [1 punt]

ganes de vomitar.

migranya.

mal de gola.

congelació d'una extremitat.

fractura d'un turmell.

g) Al primer paràgraf apareix la paraula *altura*, l'arrel de la qual és *alt*. Escriviu l'arrel d'aquestes altres paraules que apareixen al text: [2 punts]

altura	alt
assaltar	salt
encordats	corda

h) Trobeu al text les cinc paraules que poden funcionar com a sinònims dels mots següents: *[5 punts]*

Quasi (1r paràgraf)	gairebé
Exhausta / molt cansada (2n paràgraf)	defallida
Ratlles (2n paràgraf)	línies
Estrellada (3r paràgraf)	estelada
Entrebanca (3r paràgraf)	inconvenient

i) Busqueu a l'últim paràgraf del text els elements següents: *[5 punts]*

Numeral (escrit amb lletres): **mig, set, vuit mil, onze, sis-cents, cent**

Verb copulatiu: **era**

Paraula plana accentuada: **sortíem, arribàvem, depassàvem**

Participi: **anat, encordats, satisfeta**

Paraula amb accent diacrític: **més**

Activitat 2

Activitat 3

[20 punts]

1. Llegiu l'article sobre dones aventureres publicat al diari Ara el dia 28 d'agost de 2020.**Quatre intrèpides viatgeres que van trencar motlles**

En una època en què les dones eren relegades a les tasques domèstiques i a la cura de la família, unes aventureres van desafiar les convencions socials per recórrer el món.

El passat és ple d'històries de gestes masculines en què homes valents i aventurers recorrien el món a la cerca de nous paisatges i noves cultures. El que es recorda menys és que per les mateixes dates també van sorgir una sèrie de dones exploradores que van decidir descobrir nous horitzons amb el repte afegit de fer-ho sent una dona. No ho van tenir fàcil, però les seves històries són tant o més inspiradores que les dels seus homòlegs masculins. En recordem algunes.

Isabella Bird (1831-1904). Per a moltes persones, patir dolors i malalties suposa un obstacle a l'hora d'emprendre grans viatges. Per a Isabella Bird, va ser l'excusa perfecta per evitar la vida sedentària i llançar-se a l'aventura. A causa dels seus trastorns nerviosos i d'uns dolors a l'espatlla, el metge li va recomanar fer un viatge; si podia ser, marítim. Dit i fet. Va marxar en vaixell fins a Hawaii, on va viure durant uns mesos. Però aquí no va acabar tot. Al descobrir que estava feta per voltar pel món, va explorar altres indrets amagats en diferents països. Prenia moltes notes de les seves aventures, que van acabar convertint-se en llibres de viatges.

Mary Kingsley (1862-1900). En plena època victoriana va sorgir una dona que no va tenir por de saltar-se les normes. Va néixer a Londres envoltada de llibres sobre geografia, ciència i viatges que el seu pare havia escrit com a metge i explorador. Quan es va quedar òrfena, va decidir seguir els passos del seu progenitor i anar a explorar la costa est africana. Una gesta que va sorprendre tot el seu entorn, que pensava que una dona no podia tornar viva d'una expedició d'aquesta envergadura. Va explorar diversos territoris, amb l'objectiu de fer estudis científics i investigar els costums dels pobles i tribus locals, amb les quals va arribar a conèixer.

Nellie Bly (1864-1922). És considerada com la primera reportera d'investigació. Nascuda amb el nom d'Elizabeth Jane Cochran, era la tretzena filla d'una modesta família de Pennsilvània. L'any 1885 va llegir un article en un diari que li canviaria la vida: l'article criticava les dones pel fet d'intentar tenir una educació, fer una carrera o allunyar-se de casa seva. Indignada, va respondre a aquest article amb un text que va sorprendre tant l'editor, que no només li va publicar la carta, sinó que li va donar feina de periodista al mateix diari. Lluny del que s'esperava en aquella època en una dona periodista —acostumaven a parlar sobre temes de moda o jardineria—, Bly es va decantar per tasques considerades més perilloses, com ser corresponent.

Alexandra David-Néel (1868-1969). Per entendre la gran personalitat d'aquesta dona nascuda en una adinerada família de París tan sols s'ha de dir que es va treure el carnet de conduir als 69 anys per fer el transsiberià fins a Pequín, un viatge que va durar deu anys, i que quan va complir els 100 anys es va renovar el passaport "per si de cas". Alexandra David-Néel va ser una autèntica exploradora. De fet, va ser la primera dona que, el 1924, va poder visitar Lhasa, la ciutat prohibida del Tibet, i ho va fer després d'un llarg viatge de quatre mesos a través de les muntanyes, disfressada de tibetana.

Fragment de l'article de **Laura Saula**, "4 intrèpides viatgeres que van trencar motlles", Ara [en línia] (18 d'agost de 2020)

1. Responen les qüestions proposades.

a) Digueu si la següent afirmació és vertadera o falsa: les dones de les quals parla el text van ser rebels i trencadores amb les convencions de l'època. [1 punt]

Vertadera.

b) Expliqueu què significa l'expressió del titular *trencar motlles*. [1 punt]

Van ser innovadores / van ser trencadores amb la tradició. (Resposta orientativa)

c) Per a Isabella Bird, quin fet negatiu va acabar sent una oportunitat? [1 punt]

Patir trastorns nerviosos i dolors a l'espatlla.

d) El text ens diu que Mary Kingsley "va quedar òrfena". Què vol dir, això? [1 punt]

Se li va morir el pare / es va quedar sense pare.

e) Trobeu al fragment de Mary Kingsley un sinònim de la paraula *pare*. [1 punt]

Progenitor.

f) Per què la lectura d'un article va canviar la vida de Nellie Bly? [2 punts]

Es va indignar i va escriure a l'editor del diari. Aquest li va donar feina de periodista al seu diari. (Resposta orientativa)

g) Digueu si l'afirmació és vertadera o falsa: Nelly Bly va seguir les passes d'altres periodistes anteriors a ella. [1 punt]

Falsa.

h) Qui va néixer en un entorn... [3 punts]

1) ric: **Alexandra David-Néel**

2) culte: **Mary Kingsley**

3) humil: **Nellie Bly**

i) Qui va fer un viatge que va durar una dècada? [1 punt]

Alexandra David-Néel.

j) Trieu l'opció correcta:

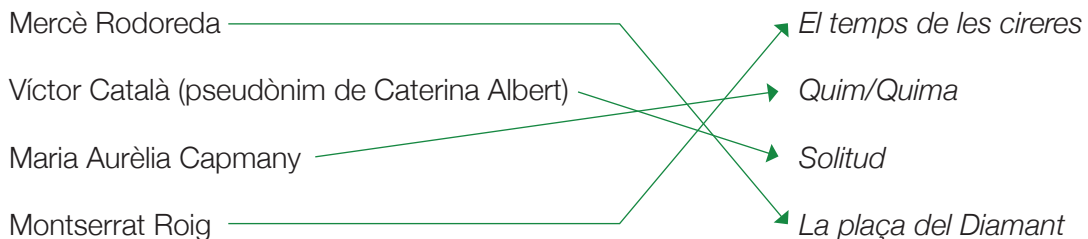
La finalitat de l'article és... [1 punt]

exposar que al llarg de la història hi ha hagut grans exploradores.

destacar la lluita de les dones per la igualtat d'oportunitats al llarg de la història.

opinar sobre la desigualtat entre homes i dones en el camp de l'exploració

2. La literatura catalana va donar al segle XX grans autores que també van ser trencadores en molts aspectes. Relacioneu amb fletxes cada autora amb la novel·la que va escriure. [2 punts]

3. Tenint en compte les oracions següents, extretes del text, responeu:

a) A què fa referència el pronom feble subratllat? [1 punt]

El que es recorda menys és que per les mateixes dates també van sorgir una sèrie de dones exploradores que van decidir descobrir nous horitzons amb el repte afegit de fer-ho sent una dona.

Descobrir nous horitzons

b) Trobeu una paraula o expressió antònima de la paraula subratllada. [1 punt]

L'article criticava les dones pel fet d'intentar tenir una educació.

Elogiava, lloava, parlava bé, enaltia...

c) Al text apareix el verb *descobrir*. Anomenem **infinitiu** aquesta forma no personal del verb. Digueu les altres dues formes no personals d'aquest verb, el **gerundi** i el **participi**. [1 punt]

Descobrint, descobert.

d) Canvieu el gènere de la paraula subratllada. [1 punt]

... per evitar la vida sedentària.

... per evitar el costum **sedentari**.

e) Canvieu el nombre de la paraula subratllada. [1 punt]

... va explorar altres indrets amagats en diferents països.

... va explorar altres indrets amagats en un altre **país**.

Activitat 3

Activitat 4

[40 punts]

Escolliu una d'aquestes dues opcions i escriviu un text d'entre 150 i 200 paraules, aproximadament.

Opció 1. Heu llegit un text que narra com una persona viu un moment molt difícil. Escriviu un text narratiu en què expliqueu una experiència viscuda en la qual hàgiu superat una dificultat.

Opció 2. L'article que heu llegit anteriorment parla de com unes dones del segle XIX es van enfrontar amb els prejudicis de l'època. Escriviu un text argumentatiu en què exposeu el vostre acord o desacord amb aquest enunciat: *Al segle XXI les dones encara han de lluitar per ser tractades igual que els homes.*

La correcció de la redacció és a criteri del corrector o correctora. A continuació s'ofereixen uns criteris a títol orientatiu.

Valoració global (10 punts)

Es valora si el text expressa amb claredat idees i conceptes, si s'ajusta al tema demanat i si el lèxic i la sintaxi són adequats.

Estructura i presentació (10 punts)

Es valora si els arguments estan presentats de manera ordenada, amb una distribució correcta en paràgrafs, si la puntuació és adequada, els connectors escaients i si la forma del text s'adequa al format demanat.

Correcció ortogràfica i gramatical (20 punts)

Es valora la correcció ortogràfica i gramatical, es penalitzen especialment les incorreccions que dificultin la comprensió del text. Suggestim descomptar 1 punt per cada errada ortogràfica.

Si un text conté més de 20 errades ortogràfiques o les que hi ha dificulten la comprensió del text, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.

Si un text no s'ajusta a l'extensió (té menys de 100 paraules) o al tema, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.

Activitat 4

Puntuació TOTAL
Puntuació máxima: 100 punts

